

พระราชดำรัส

ในโอกาสที่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ เข้าเฝ้าฯ

ณ อาคารชัยพัฒนา สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร

วันศุกร์ ที่ ๒๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑

ท่านอธิบดีและทุกๆ ท่านที่เกี่ยวข้องในที่นี่ ขอให้ถือว่าการที่เชิญมาพบในวันนี้ เป็นเรื่องที่ดีสืบเนื่องจากการประชุมสัมมนาที่จังหวัดนครปฐม ที่ท่านได้ประชุมกันมาเป็นเวลา ๓ วันแล้ว ก็คงจะได้ปรึกษาหารือถึงแนวทางที่จะปฏิบัติงานกันในปีต่อไป โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนนั้น แต่ก่อนในระยะแรก เริ่มขึ้นด้วยความสนใจที่จะศึกษาในเรื่องวิธีการที่จะพัฒนาบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นทุรกันดาร เมื่อแรกเริ่มคือประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๒ ถึง ๒๕๒๓ ประมาณนั้น ได้มีความสนใจในเรื่องนี้ แต่ว่ายังไม่ได้มีความรู้ในหลักการและวิธีการที่จะปฏิบัติมากนัก จึงหาโอกาสที่จะศึกษา โดยการขออาศัยโรงเรียนในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนเป็นแหล่งที่ศึกษา เพราะเห็นว่าโรงเรียนในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดนนั้น เป็นโรงเรียนในเขตท้องถิ่นที่ห่างไกลการคมนาคม และมีภาวะที่ยากลำบากต่างๆ ในตอนเริ่มต้นก็มุ่งไปในแง่ที่ว่า ทำอย่างไรเยาวชนที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนอย่างนั้น จะมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรงสมบูรณ์ พร้อมที่จะสร้างเสริมสติปัญญา เพื่อการศึกษาและพัฒนาตัวเองให้เป็นประโยชน์ต่อภูมิสำเนาและสังคมสืบต่อไป ในการจัดการก็ได้ทดลองเริ่มด้วยการให้การศึกษาและช่วยเหลือในทางด้านเกษตร วิธีการในตอนต้นนั้นได้เลือกสรรเฉพาะครูที่สอนในโรงเรียนนำมา และขออาศัยวิทยากรจากหน่วยงานต่างๆ มาจัดการอบรมครู เผยแพร่แนวความคิดตั้งแต่ความรู้ในเรื่องของการเพาะปลูก ตั้งแต่เรื่องดิน เรื่องพืช เรื่องน้ำ และแม้แต่เรื่องการปราบศัตรูพืช ซึ่งมีทั้งผลดีและผลกระทบบ้างเคียงที่อาจจะเป็นอันตรายได้ ให้ความรู้เหล่านี้แก่ครู และให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดแก่ศิษย์ในโรงเรียนต่อไป เป็นการให้ความรู้ทางอ้อม และนอกจากความรู้ทางด้านเกษตรแล้ว ก็ยังลงไปถึงเป้าคือความรู้เกี่ยวกับเรื่องของโภชนาการ เพราะในบางท้องถิ่นไม่ใช่ว่าคนไม่มีอาหารพอเพียงที่จะบริโภคเท่านั้น บางครั้งสิ่งที่บริโภคแล้วจะมีประโยชน์แก่ร่างกายก็มีอยู่ แต่ความรู้ที่จะจัดการเอาผลประโยชน์ให้มากที่สุดจากสิ่งที่มีอยู่นั้นก็ยังมีน้อย จึงจัดการอบรมในด้านนี้ ซึ่งก็มี

ผลดำเนินงานก้าวหน้ามา ครั้นถึงในช่วงต่อมาพักหนึ่ง ก็ได้ขอความช่วยเหลือจากกรมการ-
ฝึกหัดครู โดยมีหลักการว่ากรมการฝึกหัดครู มีหน้าที่และมีความชำนาญในเรื่องของการ
ฝึกหัดครู นั่นคือวิชาการที่ว่าด้วยการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ซึ่ง
การศึกษานี้ไม่ใช่ว่าเป็นของที่จะทำการไปได้ง่ายๆ โดยที่ไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ เพราะว่าเป็น
เรื่องที่ต้องอาศัยวิธีการ วิชาการเหมือนกัน ทางกรมการฝึกหัดครูก็ได้ช่วยมาเรื่อย ในการที่
จะทำโครงการเหล่านี้ให้เป็นระเบียบเป็นแบบแผน มีระบบขึ้นมา รวมทั้งระบบการสอน ระบบ
การบริหาร ไปจนกระทั่งถึงระบบการประเมินผลหรือวัดผล ดังที่ท่านอธิบดีได้กล่าวมา
สักครู่นี้ เมื่อพูดถึงการฝึกหัดครู ซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ในเรื่องของการศึกษา ก็อดเสียไม่ได้ที่จะพูด
ถึงเรื่องของการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา เพราะนอกจากเป้าหมายในแนวคิด มีความเชื่อว่า
คนเราถ้าได้รับการบำรุงอย่างดีให้สมองได้เติบโตขึ้นอย่างดีแล้วนั้น จะมีความสามารถในการ
เรียนดีขึ้น เพราะฉะนั้นเราได้ปูพื้นฐานเบื้องต้นไว้ ซึ่งจริงๆ แล้ว เราก็อาจจะพูดได้ว่า การที่
เราเอานักเรียนในวัยเรียนนี้มาเริ่มต้นโครงการ ก็อาจจะเข้าไปสักนิดหนึ่ง เพราะว่าช่วงที่สมอง
เจริญนั้น อาจจะเป็นช่วงที่เล็กกว่านั้น คืออาจจะเป็นงานของอนามัยหรือว่าเป็นงานของ
ศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งจะช่วยในการเอาเด็กมารวมกัน และให้บริการในด้านการดูแลรักษาที่ถูกต้อง
เพื่อที่เป็นการปูให้เป็นเด็กนักเรียนที่มีคุณภาพ แต่ว่าเราก็พยายามทำให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็ว
ได้ เพราะว่าเราสอนที่โรงเรียนนั้น ก็อาจจะได้ผลไปถึงผู้ปกครอง หรือนักเรียนที่เรียนจบ
ไปแล้วไปมีครอบครัว ก็อาจจะเอาความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ให้เป็นประโยชน์ต่อการดูแล
เลี้ยงดูบุตรของตนต่อไปได้

จากประสบการณ์ที่ทำมานั้น ก็มีปัญหาอยู่เรื่องหนึ่ง คือเรื่องที่ว่าเราจะพัฒนาคน
จะใช้วิธีการพัฒนาหรือว่าเป็นงานที่มาจากการกุศลอย่างหนึ่ง หรือการช่วยเหลือของฝ่าย
ภาครัฐบาลเป็นบริการของรัฐที่พึงมีต่อประชาชน โดยที่ไม่ต้องคิดว่าให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมมือ
อย่างไร แต่เวลานี้ก็พูดกันมากถึงการกระตุ้นให้มีการช่วยตนเอง เพราะฉะนั้นวิธีการในการ
ดำเนินโครงการ ไม่ว่าจะ เป็นโครงการส่งเสริมศูนย์เด็กเล็ก หรือว่าขึ้นมาจนถึงภาคโรงเรียน
นั้น บางครั้งก็มีปรากฏในบางแห่งที่ว่า คนที่จะสามารถเข้ามาในโรงเรียน หรือศูนย์ที่เราตั้งขึ้น
ได้นั้น ต้องเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นที่อยากจะพัฒนาบุตรหลานของตัวเองจริงๆ เอาลูก
มาฝากและก็มีค่าธรรมเนียมที่จะมาจ่ายให้ เป็นการจ่ายเพื่อนำมาดำเนินการ เพราะถือว่าเป็น
เป็นการช่วยเหลือตัวเอง แต่ว่ามีหลายกรณีที่มีผู้มีฐานะปานกลางอยู่แล้ว หรือว่ามี การ
พัฒนาไปได้ขั้นหนึ่งแล้ว จะเป็นผู้ที่นำบุตรหลานมา และก็ยินดีร่วมมือหรือจ่ายค่าใช้จ่าย ใน
ขณะที่บุคคลซึ่งอยู่ในเป้าหมายของเราคือบุคคลที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น แต่ว่าเขาไม่มีความสามารถ
ที่จะช่วยเหลือตัวเองได้ หรือว่ายังไม่เห็นความสำคัญที่จะช่วยเหลือตัวเอง ก็ในเมื่อเขาไม่จ่าย
เราก็ไม่ควรที่จะไปยุ่งกับเขา และก็จะช่วยแต่คนที่เขาเห็นคุณความดีของเรา แต่ในบางครั้งก็

ไม่ทัน เพราะว่าถ้าเราทำแบบนี้เท่ากับเรามีความตั้งใจที่จะเจรจาสั่งสอนผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองนักเรียนเพื่อว่าเป็นคนรุ่นหนึ่งให้รู้จักว่า การช่วยตัวเองนั้นเป็นอย่างไร ถ้าไม่ช่วยตัวเองแล้วจะไม่ได้ผล ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ แต่คนรุ่นเด็กรุ่นนั้นจะพลอยถูกทำโทษไปด้วย ก็เหมือนกับว่าคนรุ่นหลังนั้นก็ไม่มีโอกาสที่จะได้พัฒนาตนเอง เพราะว่าอย่างวัยขบถ สมองขบถ คงช่วยตัวเองไม่ได้ หรือเดินมาขอความช่วยเหลือเองไม่ได้เป็นแน่แท้ ก็เป็นที่ว่าคนรุ่นนี้ส่วนหนึ่งจะไม่ได้ได้รับการพัฒนา เพราะฉะนั้นถ้าเรามีความพยายามที่จะแสวงหาพวกนี้มาเข้าอยู่ในการดูแล เราอาจจะต้องเสียมากหน่อย แต่ก็คิดว่าน่าจะเป็นการคุ้มค่าสำหรับขั้นตอนที่เราได้พัฒนางานของเรามาถึงช่วงหนึ่งแล้ว คือน่าจะนำพวกนั้นมาและก็เท่ากับให้โอกาสว่า ถ้าได้รับการพัฒนาที่ดีแล้ว ต่อไปอาจจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจต่อไป

อีกเรื่องหนึ่งคือ ขณะนี้กำลังคิดทดลองอีกโครงการหนึ่ง คือเรื่องของการศึกษาในด้านการเกษตร ซึ่งอันนี้ได้วางหลักสูตรกันเอาไว้แล้ว อาจจะทดลองสอนได้ ในช่วงต่อไปเป็นเรื่องของฝ่ายเกษตรและฝ่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือหลักสูตรนี้ตั้งใจว่า นักเรียนหลายคนอาจจะไม่มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษา เพราะฉะนั้นเมื่อจบจากโรงเรียนของเราแล้ว ก็จะออกไปมีฐานะเป็นพลเมืองหรือประชาชนชาวบ้านที่อยู่ในเขตนั้น ดังนั้นในโรงเรียนก็เป็นการเตรียมเพื่อติดต่อประสานงานกับงานของกรมส่งเสริมการเกษตร คือการแนะนำเทคโนโลยีใหม่ๆ ต่อเกษตรกร ในลักษณะของกลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรที่เสรีเป็นแต่ละคน หรือว่ากลุ่มยุวเกษตรกร เราก็อาจเตรียมในลักษณะนั้นตั้งแต่ในโรงเรียน เพื่อให้ความรู้ต่างๆ ในหลักสูตรแทน การที่เราสอนครูเป็นลักษณะทางอ้อม อันนี้ก็จะต้องเท่ากับสอนต่อนักเรียนเป็นทางตรง ซึ่งยังต้องอาศัยครูตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งส่วนมากจะมีความรู้แต่ทางด้าน การประกอบอาชีพท้องถิ่นอยู่บ้างแล้วทุกคน อันนี้เป็นเรื่องที่เราคิดว่า จะปฏิบัติต่อไป ซึ่งปัจจุบันนี้มีเทคโนโลยีใหม่ๆ แต่ว่าไม่ยากนักที่จะทำให้การเกษตรเป็นไปอย่างดีขึ้น เป็นการทำการเกษตรที่ก้าวหน้า เป็นลักษณะของคนมีความรู้ที่จะทำ คนมีความรู้ในที่นี้อาจจะไม่จำเป็นต้องจบมาจากวิทยาลัยเกษตร หรือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่ว่าเราจะให้ความรู้ในช่วงนี้ บางเรื่องที่เราควรทำ บางเรื่องที่ไม่ควรทำ ประกอบกับอาจจะถึงขั้นหนึ่ง ที่ไปถึงเรื่องของการรวมตัวกันของเกษตรกร จะเป็นในลักษณะของกลุ่มเกษตรกรหรือการสหกรณ์ ซึ่งก็มีแบบอย่างมีแนวทาง เช่น มีกติกาต่างๆ เรื่องของการบริหารการเงินของกลุ่ม เป็นต้น หรือว่าเรื่องกติกากัน เช่น ในเวลานี้มีหลายแห่งที่มีโครงการต่างๆ ของรัฐบาลหรือโครงการพระราชดำริอยู่แล้ว แต่ว่าการดำเนินงานของโครงการเหล่านี้ อาจจะเป็นไปได้ไม่ดีนัก เพราะว่าคนที่อยู่ในกลุ่มในละแวกนั้นไม่ปฏิบัติตามกติกา เช่น การซื้อขาย กลไกของราคา หรือว่าการตกลงกันว่า จะต้องนำผลผลิตผลมารวมกันอย่างไร แล้วพอถึงจริงเข้าต่างคนต่างแยกย้ายกันไปขาย ทำให้กลุ่มไม่มีความแข็งแกร่ง ไม่มีประสิทธิภาพที่จะต่อรองในระดับ

สูงขึ้นไป อย่างนี้เป็นต้น อันนี้อาจจะเป็นเรื่องที่เราจะให้แนวคิดตั้งแต่อยู่ที่โรงเรียน แต่อันนี้ก็ยังไม่ได้ทดลองกัน เพราะยังไม่ทราบว่าจะเป็นไปได้อย่างไร ฉะนั้นในการประชุมครั้งนี้คงจะมีแนวทางเรื่องต่างๆ ซึ่งนอกจากเกษตรหรือประกอบอาชีพอย่างนี้แล้ว เคยได้ขอความกรุณาในเรื่องที่ว่าปรับปรุงคุณภาพการศึกษาจริงๆ คือ เรื่องการอ่าน การเขียน การศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีคุณภาพการศึกษา ไม่ให้แพ้หรือเสียเปรียบกับนักเรียนในโรงเรียนประเภทอื่นๆ ปัจจุบันนี้ก็มีคนที่มีหัวดีมีความสามารถที่จะเรียนชั้นสูงๆ ขึ้นไปได้ อาจจะทำแยกเฉพาะบุคคลที่มีศักยภาพเหล่านี้ ให้มีโอกาสได้ศึกษาต่อไป เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาหรือเพื่อความก้าวหน้าสืบต่อไป

ขอขอบคุณทุกๆ ท่าน ที่มีความตั้งใจตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละท่าน และก็ขอให้ทุกท่านมีกำลังใจเข้มแข็งเช่นนี้สืบต่อไป

